

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒๔/๒๕๕๗

วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง ศาลปกครองฯ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือ
แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

ศาลปกครองกลาง ศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองสงขลา ส่งคำโต้แย้งของ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕
รวมยี่สิบสี่คำร้อง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ ดังนี้

๑. คำร้องที่หนึ่ง นายสิทธิรัตน์ รัตนวิจารณ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๗๑๒/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่าเป็นผู้สมัคร
รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๕
โดยได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร ได้หมายเลข ๑๕
พรรคเสรีธรรม ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี ได้ประกาศผลการเลือกตั้งให้นายเสรี สาระนั้นท์ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
หมายเลข ๗ พรรคไทยรักไทย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร
ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ว่า นายเสรี สาระนั้นท์
ได้รับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริต แจกจ่ายทรัพย์สิน และสิทธิประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตน ตลอดจนรายงานค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีลักษณะและพฤติการณ์เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ฟ้องคดีโดยคำสั่งดังกล่าวมิได้ทำเป็นหนังสือแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๕/๕ อีกทั้งยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในการสืบสวนข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาต่างๆ ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

(๑) ยกเลิกคำสั่งประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร

(๒) มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดสกลนคร

๒. คำร้องที่สอง นางพรรณประภา อินทรวินัยนันท์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๐๗/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ โดยได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี ได้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ให้นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ว่า นายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ได้รับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตในการซื้อเสียง และพฤติกรรมส่อในทางทุจริตในวันเลือกตั้งและในวันนับคะแนน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๒๐๒/๗๘๑ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ส่งคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ไปให้ผู้ฟ้องคดี โดยคำวินิจฉัยดังกล่าวมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายประสิทธิ์ ตั้งศรีเกียรติกุล ได้ เพราะเกินกำหนด ๑ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง อีกทั้งการดำเนินการสอบสวนก็ไม่ถูกต้องเนื่องจากไม่เคยแจ้ง

ให้ผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำและนำพยานหลักฐานมาเพิ่มเติมแต่อย่างใด และการสอบสวนไม่ครบประเด็น จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

(๑) การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๗ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยวิธีการพิจารณาการคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๐ และข้อ ๓๑

(๒) เพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

(๓) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดบุรีรัมย์ มาสอบสวนพิจารณาใหม่ให้ครบทุกคำร้อง เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี

๓. คำร้องที่สาม นายโสรัจจ์ ดาศรี หัวหน้าพรรคไทยประชาธิปไตย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองที่ ๒ และเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๘๖๔/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ ในปี ๒๕๕๔ คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นเงิน ๒,๑๘๗,๗๐๐ บาท ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ สต ๐๐๐๔.๑๐/๕๖๖ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ แต่ต่อมาเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือ ที่ สต ๐๐๐๔.๑๐/๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๔ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ (๒๕) เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๔ ให้ชะลอการจ่ายเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๔ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภค ประจำปี ๒๕๕๔ ของผู้ฟ้องคดีไว้ก่อน จนกว่าจะสอบสวนกรณีร้องเรียนการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจะได้ข้อยุติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ละเลยเพิกเฉยและมีเจตนาที่จะหน่วงเหนี่ยวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องหยิบยืมเงินจากแหล่งอื่น มาจ่ายสำรองเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของพรรค จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

(๑) เพิกถอนคำสั่งชะลอการเบิกจ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๔

(๒) เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการดำเนินงานและการเบิกจ่ายเงิน ประจำปี ๒๕๔๕

๕. คำร้องที่สี่ นางสาวปาริชาติ ชาลีเครือ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๘๕/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ให้นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ ผู้ฟ้องคดี จึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ และกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชัยภูมิ ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพนักงานการเลือกตั้งโดยไม่ชอบ แจกบัตรคิวการรับหีบบัตรเกิน วางหีบบัตรในที่ลับตาปราศจากการควบคุมจากคณะกรรมการ วางตัวไม่เป็นกลางปล่อยให้มิชชันนารีผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาถ่ายรูปแบบในเขตเลือกตั้ง จงใจนับคะแนนให้ผิดไปจากข้อเท็จจริง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี แต่มิได้แจ้งหรือชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด กลับประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขึ้นใหม่ จำนวน ๑๒ จังหวัด ๑๔ เขตเลือกตั้ง โดยไม่มีเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ นอกจากนี้ การดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดี ก็มีมาตรฐานแตกต่างจากสำนวนคำร้องคัดค้านของบุคคลอื่น ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

(๑) เพิกถอนคำวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีในสำนวนการเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิ

(๒) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดีใหม่ให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม โดยให้ยึดถือสำนวนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ที่เพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๓) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดชัยภูมิใหม่

๕. คำร้องที่ห้า นายถวิล ไพรสณฑ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๐/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๑๖ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งว่า นายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้งเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ ตามความในมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้ยื่นเป็นหนังสือต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ว่า การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เพราะนายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งได้กระทำความผิดกฎหมาย โดยการแจกสิ่งของแก่ประชาชนและมีการขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลขัดขวางการหาเสียงเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดี และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านการเลือกตั้งอีกในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ว่านายสุวัฒน์ วรรณศิริกุล ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งกระทำความผิดกฎหมายโดยใช้จ่าย ในการเลือกตั้งเกินจำนวนเงินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด และรายงานค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ไม่ตรงกับความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ คณะกรรมการ การเลือกตั้งได้ประกาศว่ามี ๑๔ เขตเลือกตั้งทั่วประเทศที่จะมีการเลือกตั้งใหม่ ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่ปรากฏว่า ไม่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๓๔ กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ยกคำร้องคัดค้าน ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องยังศาลปกครองกลาง เพื่อให้ พิพากษาสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยกเลิกคำสั่งยกคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี เพื่อคณะกรรมการ การเลือกตั้งจะได้พิจารณาเพิกถอนการรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อไป

๖. คำร้องที่หก นายศรัณย์ ศรัณย์เกตุ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๖๑/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดอุดรดิตถ์ พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๗ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ และได้คะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้ง แต่ก่อนประกาศ ผลการเลือกตั้งมีผู้ยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง

โดยรีบเร่ง จนผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำหลักฐานไปพิสูจน์กับคณะกรรมการตรวจสอบได้ ทำให้คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัย และในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ มีการตัดชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งหรือมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยสั่งการที่ ๖๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากไม่สามารถกระทำได้ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศเลือกตั้งใหม่โดยไม่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะมีสิทธิได้รับเลือกตั้งใหม่

ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕ อุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า ศาลปกครองมีอำนาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงมีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการต่อไป

๗. คำร้องที่เจ็ด นายตุลภาค ประเสริฐศิลป์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๒๕๖/๒๕๕๔ โดยฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ต่อมา ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๐๑๔.๐๔๕๐/๒๐๔๕ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีลักษณะต้องห้าม มิให้ได้รับการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๒ (๑๓) ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๑๔.๐๔๕๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้ฟ้องคดีโดยยืนยันว่า ผลการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้เสนอชื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นของผู้ฟ้องคดี ที่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือที่ ลต ๐๐๑๔.๐๔๕๐/๒๐๔๕ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ นั้น ชอบด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการ

การเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๑๓๗ มีเจตนารมณ์ที่ต้องการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมาตรฐานสูงกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพราะเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดขององค์กรและต้องวางตัวเป็นกลางทางการเมืองเป็นที่ประจักษ์จึงได้บัญญัติคุณสมบัติที่เจาะจงดังกล่าวเฉพาะคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งห้าคน เป็นหลัก มิได้หมายถึงคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทั้ง ๗๖ จังหวัด ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อ ๑๒ (๑๓) ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีอันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๓๖ ถึงมาตรา ๑๔๐ ผู้ฟ้องคดี จึงได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ เพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งดังนี้

(๑) ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๒ (๑๓)

(๒) ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิในการเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เหมือนบุคคลอื่น ๆ ด้วยความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ

๘. คำร้องที่แปด นายนิรันดร์ วีระธำรงค์ หัวหน้าพรรคพลังมหาชน ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ ๒ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๒๕/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๑ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จัดสรรเงินสนับสนุนเป็นรายปีจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๒ ให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินที่ได้รับจากการจัดสรรประจำปี ๒๕๔๒ และ ๒๕๔๓ ไว้ก่อน จนกว่าการสอบสวนการร้องคัดค้านการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีที่ได้แก้ไขข้อบกพร่อง และเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับจะได้ข้อยุติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติให้ชะลอการจ่ายเงินสนับสนุนของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวโดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีมีเหตุต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ (๕) ประกอบมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ น่าจะหมายถึงพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองแล้วเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเพื่อขอให้มีการพิพากษาหรือคำวินิจฉัย ดังนี้

(๑) ยกเลิกมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ได้มีมติให้ชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๒ ถึง ๒๕๕๔ ของผู้ฟ้องคดีและให้ส่งจ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี

(๒) ยกเลิกข้อ ๓ คำนิยาม “พรรคการเมือง” ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(๓) ยกเลิกข้อ ๒๔ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายเช่นกัน

๕. คำร้องที่เก่า รองศาสตราจารย์ชูชาติ อารีจิตรานุสรณ์ กับพวกรวมห้าคน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องเรียนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง กับพวกรวมสามคน ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เลขรับที่ ๐๑๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อมาคดีโอนมายังศาลปกครองกลางตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๖๕/๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคน ฟ้องว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ยกเลิกบัญชีประกอบคำสั่งที่ ๑๐๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคน ซึ่งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยไม่มีการไต่สวนหาข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดี หรือแจ้งมูลความผิดให้ทราบ และได้มีคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นชุดใหม่ มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมและอาจฝ่าฝืนต่อข้อบัญญัติของกฎหมาย จึงขอให้พิจารณาให้ความเป็นธรรมโดยขอให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ ซึ่งให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคน

(๒) สอบสวนการใช้อำนาจที่ไม่เหมาะสมและการออกคำสั่งที่อาจผิดกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี

(๓) ขอให้ตรวจสอบคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๕๓ ว่ามีความเหมาะสมเป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมายหรือขัดกับหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือไม่ อย่างไร

(๔) ขอให้พิจารณาสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีคนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๑๐. คำร้องที่สืบ นายโกวิท สุรัสวดี ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑ และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๐๕/๒๕๕๔ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่ง

แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีชอบ อันอาจเปิดโอกาสให้มีการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งและได้ร้องเรียนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบการทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการตรวจสอบการทำงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จนมีผลให้มีความไม่พบการกระทำผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร และไม่ให้มีการนับคะแนนใหม่ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนการประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ เป็นเรื่องที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันมีสภาพเสร็จเด็ดขาด ศาลปกครองกลางไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ จึงได้มีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองกลางต่อศาลปกครองสูงสุด เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ กลับคำสั่งของศาลปกครองกลาง โดยให้รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาและดำเนินการต่อไป

๑๑. คำร้องที่สิบเอ็ด นายวัชรินทร์ เกตะวันดี ที่ ๑ นายวิม บุตรชัยงาม ที่ ๒ นายชัยกฤต กิตติอุดมพิทยา ที่ ๓ นายลอยลม จันทาสี ที่ ๔ พันตำรวจโท ทรงเดช ผาจันทร์ ที่ ๕ และ นายประสิทธิ์ นนทการ ที่ ๖ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย ที่ ๒ และคณะกรรมการสภาการศึกษาวิชาการทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๗๒๔/๒๕๔๔ และศาลได้เรียก พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก เป็นผู้ร้องสอดในคดีนี้โดยผู้ฟ้องคดีทั้งหกฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งหกและผู้ร้องสอดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาเขตเลือกตั้งจังหวัดเลย ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ดำเนินการในการเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ผู้ร้องสอดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเลย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับรองผลการเลือกตั้งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งหกเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ (๓) ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาไว้ว่า ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าแต่ผู้ร้องสอดสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อปี ๒๔๙๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรการศึกษา ๓ ปี ได้รับวุฒิปริญญาตรีเพียงใบประกาศนียบัตรยังไม่ได้รับวุฒิปริญญาตรี ผู้ร้องสอดจึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับสมัครผู้ร้องสอดทั้งๆ

ที่เป็นผู้ขาดคุณสมบัติจนทำให้ผู้ร้องสอดได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเลย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับรองผลการเลือกตั้งดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ (๓) และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีหนังสือตอบข้อหารือ เรื่อง วุฒิสภาการศึกษาของผู้ร้องสอดไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือที่ ๓๕/๔๒ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ที่ว่าในกรณีของผู้ร้องสอด ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ก่อนที่พระราชบัญญัติกำหนดวิถียุทธศาสตร์ผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑ จะมีผลใช้บังคับ จึงมีสิทธิและศักดิ์แห่งปริญญาตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวทุกประการ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่มีความหมายใดให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สามารถกระทำได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าว ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

(๑) มีคำสั่งเพิกถอนการเลือกตั้ง การรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเลย ที่เกี่ยวข้องกับผู้ร้องสอด

(๒) มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจัดการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของจังหวัดเลย ขึ้นใหม่แทนผู้ร้องสอด

(๓) มีคำสั่งเพิกถอนหนังสือสภาการศึกษาวิชาการทหารที่ ๓๕/๔๒ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และมีคำสั่งให้หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นโมฆะ

๑๒. คำร้องที่สิบสอง นายณรงค์กร ชวาลสันตติ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๒๘/๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคไทยรักไทยและได้รับเลือกจากประชาชนให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๕ แต่เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาว่า เมื่อประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้จัดเลี้ยงและแจกเงินให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปปากคำต่อผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาประกอบหนังสือชี้แจง ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๕ โดยปฏิเสธข้อกล่าวหาทั้งหมด ต่อมา วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ เขตเลือกตั้งที่ ๔ เป็นเวลา ๑ ปี ตามคำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๗/๒๕๔๕ โดยผู้ถูกฟ้องคดีมิได้รับฟังหรือนำพยาน และคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีมาประกอบข้อกล่าวหาแต่เชื่อตามคำร้องเรียนดังกล่าว คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้อง

คดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงและสิทธิในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตลอดจนสิทธิในการเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕

๑๓. คำร้องที่สิบสาม นายมานิช เตงมณีวิวัฒน์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑ และประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายธีรศักดิ์ วรรณสุต) ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕๑/๒๕๕๔ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๔๘๖/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เคยเรียกผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงข้อกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่บกพร่องในส่วนใด และลงมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวเป็นหนังสือ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง (นายธีรศักดิ์ วรรณสุต) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งนับแต่วันที่ได้อ่านคำอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการใดๆ หรือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งดังนี้

(๑) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

(๒) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนคำสั่งที่ ๒๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓ (บางซื่อ) กรุงเทพมหานคร

๑๔. คำร้องที่สิบสี่ แพทย์หญิงวารุณี ภูริสัมบรรณ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๖/๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ เรื่อง ยกเลิกบัญชีรายชื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ประกอบคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๐๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี โดยไม่มีการไต่สวนแจ้งข้อมูลความผิด แจ้งข้อกล่าวหาและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจง ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสื่อมเสียชื่อเสียงและเสื่อมสิทธิอันพึงจะได้รับ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือที่ ขบ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๐

ตุลาคม ๒๕๔๓ ต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลที่มีผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีและเปิดเผยรายชื่อผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีทุกคน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ยังมีได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อขอให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการสั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เปิดเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวตามหนังสือที่ ขบ ๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๓๑๑/๑๘๔๗ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเกี่ยวกับผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และรับรองสำเนาถูกต้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย ตามคำวินิจฉัยที่ สก ๒๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือที่ ขบ ๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ ถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลพร้อมกับแนบสำเนาผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการดังกล่าว แต่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๑/๔๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ยังไม่สามารถส่งเอกสารตามที่ผู้ฟ้องคดียื่นร้องขอได้ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณากรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอเอกสารหลักฐานดังกล่าวโดยเร็ว

๑๕. คำร้องที่สิบห้า นายวิวัฒน์ชัย โหตระไวศยะ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๗/๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ในคราวประกาศการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมานายจ่านงค์ โพธิสาโร ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งดังกล่าว ได้ร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีมติในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ให้มีการนับคะแนนใหม่ และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนใหม่ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ประกาศและจัดให้มีการนับคะแนนใหม่ในวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ผลการนับคะแนนใหม่ปรากฏว่า นายจ่านงค์ ๑ ได้คะแนนเป็นอันดับหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ รับรองผลการนับคะแนนใหม่ และประกาศให้นายจ่านงค์ ๑ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำ คำสั่ง มติ หรือประกาศดังกล่าว

ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นธรรม ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ไม่เป็นไปตามวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการตรวจคะแนน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอย่างร้ายแรงและทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องสิ้นสุดจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งดังกล่าว รวมทั้งเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสียเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นจำนวนมาก จึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

(๑) ให้เพิกถอนรายงานผลการนับคะแนนใหม่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ของคณะกรรมการนับคะแนนใหม่ ฉบับลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕

(๒) ให้เพิกถอนมติการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง ผลการนับคะแนนใหม่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ (วันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕) เสียทั้งสิ้น

(๓) ให้เพิกถอนประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการนับคะแนนใหม่ ซึ่งลงนามโดยผู้ถูกฟ้องคดี ฉบับลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๕ เสียทั้งสิ้นโดยพลัน

(๔) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๓ จังหวัดศรีสะเกษ ให้แล้วเสร็จโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๕) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๗๗๑,๕๖๒.๖๕ บาท (เจ็ดแสนเจ็ดหมื่นหนึ่งพันห้าร้อยหกสิบสองบาทหกสิบห้าสตางค์)

(๖) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนผู้ฟ้องคดีทั้งหมด

๑๖. คำร้องที่สืบหก นายสมเกียรติ กิตติธรวกุล ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๓๒๘/๒๕๕๕ โดยศาลได้หมายเรียกให้นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล เข้าเป็นผู้ร้องสอดในคดีนี้ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดกระบี่ เขต ๒ พรรคไทยรักไทย หมายเลข ๓ ส่วนผู้ร้องสอดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขต ๒ พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๑๖ ซึ่งการเลือกตั้งทั่วไปดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้กำกับควบคุม ดูแลการเลือกตั้ง ผลปรากฏว่า ผู้ร้องสอด

เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดกระบี่ เขต ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับรองให้ผู้ร้องสอดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดกระบี่ เขต ๒ ตามประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งฉบับลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า มีการกระทำผิด คือ (๑) ก่อนถึงวันเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ร้องสอดได้กระทำผิดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยพลัน และได้ประกาศรับรองให้ผู้ร้องสอดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๒) ในระหว่างวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ จนถึงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเขต ๒ จังหวัดกระบี่ ได้แก้ไขจำนวนบัตรเสียของบัตรเลือกตั้งระบบบัญชีรายชื่อโดยผลการ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งเขต ๒ และกรรมการการเลือกตั้งเขต ๒ จังหวัดกระบี่ ยินยอมให้ผู้ร้องสอดเข้าไปในสถานที่นับคะแนนร่วมกำกับการนับคะแนนเลือกตั้ง และในระหว่างวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ จนถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งเขต ๒ จังหวัดกระบี่ ทำการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่มีบัตรเลือกตั้งเพื่อสับเปลี่ยนบัตรเลือกตั้งให้เป็นคุณแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง และ (๓) เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีชุดแรกหมดวาระลง ผู้ถูกฟ้องคดีชุดใหม่ที่ปฏิบัติหน้าที่สืบต่อจากผู้ถูกฟ้องคดีชุดแรก ไม่ดำเนินการพิจารณาคำร้องคัดค้านโดยไม่ชักช้า โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร แต่กลับดำเนินการพิจารณาคำร้องคัดค้านด้วยความล่าช้า ประวิงเวลาให้ล่วงพ้นกำหนดเวลา ๑ ปี และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ไม่แจ้งผลการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และไม่ชี้แจงแสดงเหตุผลประกอบคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้าน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี โดยมีมาตรฐานแตกต่างจากสำนวนคำร้องคัดค้านของบุคคลอื่น จึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

(๑) ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ถูกฟ้องคดีในสำนวนการเลือกตั้งจังหวัดกระบี่ เขต ๒

(๒) ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งวินิจฉัยคำร้องคัดค้านใหม่ให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม โดยยึดถือสำนวนอื่นที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้เลือกตั้งใหม่ที่เพิกถอนสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

(๓) ขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต จังหวัดกระบี่ เขต ๒ ใหม่

๑๗. คำร้องที่สิบเจ็ด นายพรพรมธรรม นุสติ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๓๕/๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้าพรรคไทยมั่นคง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หมายเลขประจำตัว ๓ เขตเลือกตั้งที่ ๓ ประจำจังหวัดนครสวรรค์ ได้ยื่นฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง “เรื่อง การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุหบัญชีเลือกตั้ง” ข้อ ๘ ถึงข้อ ๑๖ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ผ่าฝืนหรือไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขต ไม่จำเป็นต้องเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน แต่อาจเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์หรือใช้บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่มีบัญชีเปิดไว้ก่อนแล้วก็ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครสวรรค์ แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีและนายอนน สัจจะเทพ สมุหบัญชีได้รับความเดือดร้อนเสียหายตลอดจนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองกลางดำเนินการ ดังนี้

(๑) มีคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ไม่ต้องเปิดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันตามประกาศกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๒) ขอให้สั่งว่าประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง “เรื่อง การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุหบัญชีเลือกตั้ง” ข้อ ๘ ข้อ ๙ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ไม่ชอบหรือขัดหรือแย้งหรือละเมิดสิทธิและเสรีภาพหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพหรือไม่จำเป็นหรือเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมุหบัญชี

(๓) ขอให้ยกเลิกประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี “เรื่องการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายของสมุหบัญชีเลือกตั้ง” ข้อ ๘ ถึงข้อ ๑๕ ของประกาศ ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ หรือทั้งฉบับ

๑๘. คำร้องที่สิบแปด นางกานดา รัตนวิจารณ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๖๘๒/๒๕๕๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ ประจำจังหวัดสกลนคร หมายเลข ๗ สังกัดพรรคไทยรักไทย ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ฉบับลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยในระหว่าง

วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ จนถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๔ นายเกษม อุประ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ ๗ ประจำจังหวัดสกลนคร หมายเลข ๕ สังกัดพรรคความหวังใหม่ ได้มีพฤติการณ์อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง และนับตั้งแต่วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันทำการเลือกตั้งทั่วไปจนถึงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันเสร็จสิ้นการนับคะแนน มีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร มีพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีได้ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งให้เที่ยงธรรม โปร่งใส ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นร้องเรียนเป็นหนังสือพร้อมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ต่อผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ตามหนังสือร้องเรียนฉบับลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๔ และฉบับลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ได้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด และประกาศผลการเลือกตั้งรับรองให้นายเกษม อุประ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๕ พรรคความหวังใหม่ เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๔ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือคัดค้านการประกาศผลการเลือกตั้งดังกล่าว ต่อผู้ถูกฟ้องคดี (คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรก) จนพ้นวาระการดำรงตำแหน่งแล้วก็ยังไม่มีการพิจารณาคำร้องของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดี (คณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่) ได้ประกาศเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕ ให้ทำการเลือกตั้งใหม่ใน ๑๔ เขตเลือกตั้ง แต่ไม่ปรากฏรายชื่อของเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการสอบสวนตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของนายเกษม อุประ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายเลข ๕ เขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร และการดำเนินการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ไม่โปร่งใส เป็นการเพิกเฉยไม่กระทำการให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนในการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง จึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ไม่พิจารณาให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งที่ ๗ จังหวัดสกลนคร

๑๕. คำร้องที่สืบเก่า นายชาญ นามพิชญ์ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองนครราชสีมา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๔๔/๒๕๔๕ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ ไม่เป็นไปโดยสุจริต

และเที่ยงธรรม มีการทุจริตเลือกตั้งทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหลายประการ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีหนังสือ ที่ ลต ๐๒๐๒/๔๓๕๗ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ให้ยกคำร้องเรียนและคำร้องคัดค้านดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีแล้วเนื่องจากยังไม่ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ผู้ถูกร้องเรียนและคัดค้าน หรือบุคคลใดหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งกระทำการใดที่ไม่สุจริต และเที่ยงธรรม ผู้ฟ้องคดี ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยสั่งการของผู้ถูกฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้อย่างชัดเจนว่า มีการทุจริตการเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง นครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ โดยมีคำขอ ดังนี้

(๑) ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ลต ๐๒๐๒/๔๓๕๗ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕

(๒) ให้ศาลมีคำสั่งว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม

(๓) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในเขตเลือกตั้งที่ ๖ จังหวัดบุรีรัมย์

๒๐. คำร้องที่ยื่น นายนิวัฒน์ ชุ่นสั้น ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองสงขลา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๐/๒๕๔๔ โดยฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศรับสมัครบุคคลเข้ารับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง โดยกำหนดรับสมัครระหว่างวันที่ ๕ - ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ในการคัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง มีคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยอนุกรรมการ จำนวน ๘ คน ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ ทำหน้าที่สรรหาบุคคลซึ่งอาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรัง จำนวน ๑๕ คน ซึ่งเป็นจำนวนสามเท่าของกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังที่จะพึงมีได้ จำนวน ๕ คน เพื่อเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งต่อไป โดยคณะกรรมการสรรหาฯ คัดเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร จำนวน ๓๘ คน และผู้รับการทาบถาม จำนวน ๕ คน ปรากฏว่า กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตรังชุดเก่าทั้ง ๕ คน มีชื่อในบัญชีรายชื่อบุคคลในจำนวน ๑๕ คน ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ ที่เสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาซึ่งเป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓๘ วรรคสอง ที่ให้ถือว่ากรรมการการเลือกตั้งประจำ

จังหวัดชุดเก่าเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกโดยคณะอนุกรรมการสรรหาฯ ดังนั้น คณะอนุกรรมการสรรหาฯ จึงมีสิทธิคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครั้ง เพียงจำนวน ๑๐ คน เท่านั้น ทำให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้สมัครคนหนึ่งไม่ได้รับความยุติธรรมในการคัดเลือก ได้รับความเสียหาย เสียโอกาส เพราะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครั้งชุดเก่าได้สิทธิตามระเบียบดังกล่าว โดยไม่ต้องผ่านการสรรหาของอนุกรรมการสรรหาฯ เป็นการเลือกปฏิบัติ ให้อภิสิทธิ์เฉพาะกลุ่มบุคคลและปฏิบัติ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ดังนี้

(๑) สั่งให้ยกเลิกระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๔ และระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) สั่งให้ยกเลิกประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ เกี่ยวกับรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครั้ง

(๓) ยกเลิกประกาศหรือคำสั่งใดๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดครั้งทั้งหมดและขอให้ดำเนินการใหม่

(๔) ลงโทษทางวินัยแก่เจ้าพนักงานหรือพนักงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่รับคำร้องเรียนแล้วละเลย เพิกเฉย ไม่ดำเนินการใดๆ

๒๑. คำร้องที่ยี่สิบเอ็ด แพทย์หญิงวารุณี ภูริสัมบรรณ ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๕๕๘/๒๕๕๔ โดยฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรี ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งที่ ๓๕๕/๒๕๕๓ ยกเลิกบัญชีรายชื่อ ทำให้ตนเองพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรีโดยไม่ได้รับความผิดให้ตนเองทราบ ไม่มีการไต่สวน แจ้งมูลความผิด แจ้งข้อกล่าวหา และไม่มีโอกาสชี้แจงต่อสู้ข้อกล่าวหา ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีโอกาสชี้แจงต่อสู้ข้อกล่าวหา ผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอข้อมูลข้อกล่าวหาการกระทำความผิด แต่ไม่ได้รับคำตอบ จึงได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และในที่สุดได้รับหนังสือชี้แจงจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่างานในหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายของคณะกรรมการการเลือกตั้งรวมทั้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่นอกเหนือการบังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานอิสระของรัฐในความหมายของ คำว่า “หน่วยงานของรัฐ” ตามมาตรา ๔

พรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองกลาง มีคำพิพากษาและคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เพิกถอนคำสั่งที่มีผลให้ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออกจากตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชลบุรีอยู่

(๒) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปิดเผยข้อมูลกล่าวหาการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีโดย

(๒.๑) เปิดเผยแพร่เอกสารที่มีผู้รายงานการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดีทุกชั้น ที่เกี่ยวข้อง

(๒.๒) เปิดเผยแพร่ชื่อผู้รายงานการกระทำความผิดทุกคน รวมทั้งวัน เวลา สถานที่ที่ระบุนการกระทำความผิด

๒๒. คำร้องที่ยื่นสืบสอง นายจรัสพงษ์ เลาหประดิษฐ์สกุล ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบางเมือง ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๖๕/๒๕๕๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางเมือง ตำบลบางเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะมีการเลือกตั้งในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖ โดยได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๖ และได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายเลข ๑ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบหลักฐานของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ กล่าวคือไม่เสียภาษี ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง จึงไม่ประกาศชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องคัดค้านต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการได้มีคำสั่งยืนยันตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเวลาติดต่อกันสามปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง ตามใบเสร็จจากภาษีโรงเรือนที่ดิน (ภ.ร.ด. ๑๒) จำนวน ๓ ฉบับ ติดต่อกันสามปี โดยไม่ได้เว้นการเสียภาษีในปีใดเลย ประกอบกับเกณฑ์ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต (กกต.) ๐๓๐๒/ว ๒๐๑ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ได้ตีความ มาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ เกี่ยวกับเรื่องการเสียภาษีว่า หากเสียภาษีเพียงปีเดียวหรือเสียรวบยอดเพียงครั้งเดียวเพื่อให้ผลย้อนหลัง

เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน เป็นการไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของบทบัญญัติของกฎหมายนั้น เป็นการขยายความที่มีสาระเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นการขยายความโดยมิชอบ และไม่มีอำนาจในการขยายความตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้

(๑) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งโดยด่วน

(๒) เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๒๓. คำร้องที่ยื่นสืบสาม นายเชาวพันธ์ เขียวสะอาด ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑ กับพวกรวมสิบเอ็ดราย ผู้ถูกฟ้องคดี ประกอบด้วย ๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. พลตำรวจโท วาสนา เพิ่มลาภ ๓. นายวีระชัย แนวบุญเนียร ๔. นายจรัส บุณณพันธ์ศรี ๕. นายปริญญา นาคฉัตร์ย์ ๖. พลเอก จารุภัทร เรืองสุวรรณ ๗. นายธนพันธ์ ศรีสาคร ๘. นายถนอม มาร์ตัน ๙. นายบุญตา หาญวงศ์ ๑๐. นายกวี ไชยศิริ ๑๑. นายสมเกียรติ ถีภัยเจริญ ต่อศาลปกครอง นครราชสีมา ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๘๓/๒๕๕๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นประธานสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ พรรคความหวังใหม่มีมติยุบพรรคซึ่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้วมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกพรรคตลอดจนกรรมการสาขาพรรคทั่วประเทศสิ้นสมาชิกภาพ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ จึงมีความเห็นให้ผู้ฟ้องคดีและคณะกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายใน ๓๐ วัน ซึ่งครบกำหนดในวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ส่งหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบและผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีคงไม่สามารถจัดการประชุมกรรมการสาขาพรรคเพื่อแจ้งภารกิจดังกล่าวให้กับกรรมการสาขาพรรคได้ทัน เพราะกรรมการบางคนไปทำงานต่างจังหวัดอีกทั้งแบบฟอร์มในการแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมีรายละเอียดที่จะต้องกรอกเป็นจำนวนมาก ต้องใช้เวลาในการกรอกข้อความ ประกอบกับการสิ้นสภาพจากตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคของผู้ฟ้องคดีเป็นการสิ้นสภาพโดยผลของการยุบพรรค มิใช่เป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวิธีปกติธรรมดาผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรู้ได้ว่าตนเองพ้นจากตำแหน่งวันใดเพราะต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเสียก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงทำหนังสือขอขยายเวลายื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินออกไปเป็นเวลา ๔๕ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีขยายเวลาตามที่ขอ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงได้รวบรวมบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกรรมการสาขาพรรคทั้ง ๑๔ คน ส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ แต่ปรากฏว่า เมื่อเดือน

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

หน้า ๒๑

เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๖๐ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๑๕ กันยายน ๒๕๕๗

เมษายน ๒๕๕๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๑๐ ได้ไปแจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไปมอบตัวสู้คดีและถูกพนักงานอัยการฟ้องต่อศาลจังหวัดเดชอุดม ขอให้เป็นกรรมการสาขาพรรคชัชชัยซึ่งแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเกินกำหนดระยะเวลา ขณะนี้คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเดชอุดม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดราย เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ ขาดความรู้ในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๗ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ ขยายระยะเวลายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่ง

(๒) การแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดรายดำเนินการถอนคำร้องทุกข์หรือถอนฟ้องผู้ฟ้องคดีและกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ สาขาที่ ๒๐๕

๒๔. คำร้องที่ยื่นสืบ นายไพศาล ลับบัวงาม ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครองกลาง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๒๕/๒๕๕๖ โดยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ตามคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๘/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งได้ปฏิบัติงานในหน้าที่มาเป็นระยะเวลากว่า ๕ เดือน จนกระทั่งวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๓๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยไม่แจ้งข้อกล่าวหาและไม่มีการตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรีนั้น เป็นการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีฝ่ายเดียว โดยไม่มีการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งชี้แจงเหตุผลและพยานหลักฐานใดเลย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

LIRT

(๑) เพิกถอนมติและคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๓๕/๒๕๕๖ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกาญจนบุรี

(๒) ให้การแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชุดใหม่เป็นโมฆะ

ศาลปกครองฯ ได้มีคำสั่งรับคำฟ้อง รวมยี่สิบสี่คำร้องดังกล่าวไว้พิจารณา และคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำคำให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองเกินกว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ บัญญัติ ประกอบกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเกินกว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ บัญญัติไว้ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

ศาลปกครองกลาง ศาลปกครองนครราชสีมาและศาลปกครองสงขลาพิจารณาแล้วให้การพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า คำร้องทั้งยี่สิบสี่คำร้อง มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยเป็นอย่างเดียวกัน จึงให้รวมพิจารณาเข้าด้วยกัน ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องได้ระบุมาตราของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ อีกทั้งมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรานั้นๆ กรณีเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ บัญญัติว่า “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และจะมีศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ด้วยก็ได้”

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓ บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- (๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง
- (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล และ
- (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตาม (๑) หรือ (๒)”

มาตรา ๕ บัญญัติว่า “ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือ

นอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง
เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๑) การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๒) การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น”

มาตรา ๔๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๕ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด”

LIRT

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ บัญญัติถึงอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของ ศาลปกครองและลำดับชั้นศาลปกครองว่า มี ๒ ชั้น คือ ศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น และมี ๓ ชั้นด้วยก็ได้ คือ ศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นอุทธรณ์ และศาลปกครองสูงสุด โดยเฉพาะอำนาจการพิจารณาพิพากษานั้น ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาท ระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของ รัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่า ศาลปกครองจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเฉพาะคดีที่เป็นข้อพิพาท ระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของ รัฐบาลด้วยกัน ซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หรือเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ถ้าเป็นข้อพิพาทของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับบัญชาหรือ ในกำกับดูแลของรัฐบาล ศาลปกครองจะไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยบทนิยาม คำว่า “หน่วยงาน ทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง และคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า (๑) ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง (๒) คณะกรรมการวินิจฉัย ข้อพิพาทคณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบ ต่อบุคคล และ (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐ ตาม (๑) หรือ (๒) มาตรา ๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดประเภทของคดีที่ศาลปกครอง จะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ และมาตรา ๔๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิของบุคคล ที่จะฟ้องคดีและขั้นตอนที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

มีข้อที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับคำนิยามตามมาตรา ๓ คำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ฯลฯ และคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า (๑) ข้าราชการ พนักงาน ฯลฯ (๒) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท ฯลฯ (๓) บุคคลที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตาม (๑) หรือ (๒) โดยคำนิยามทั้งสอง ไม่มีคำว่า จะต้องเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ทำให้ความหมายของคำว่า หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ มีความหมายรวมถึงหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ได้อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยหรือไม่ นั้น เห็นว่า การที่จะพิจารณาว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลหรือไม่ ต้องพิจารณาบทบัญญัติตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ เป็นหลัก คำนิยามถ้อยคำทั้งสองตามมาตรา ๓ เป็นเพียงการกำหนดความหมายให้ชัดเจนว่าหมายถึงลักษณะของส่วนราชการ หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ประเภทใดบ้างที่จะต้องอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง ซึ่งนอกจากจะกำหนดลักษณะขององค์กรแล้ว ยังกำหนดลักษณะของการใช้อำนาจด้วยว่าจะต้องเป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง หรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง ซึ่งเป็นลักษณะของการเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล อันเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดและให้อำนาจในการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ได้บัญญัติไว้ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การใช้สิทธิดังกล่าวต้องพิจารณาถึงลักษณะการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญประกอบด้วย ดังนั้นพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มาตรา ๓ ที่บัญญัติบทนิยาม คำว่า “หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” จึงไม่มีข้อความใดที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖

สำหรับกรณีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ นั้น เห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่ต่อจากมาตรา ๓ เกี่ยวกับกำหนดประเภทของคดีที่ศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาพึงมีคำสั่งได้ และสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องคดีและขั้นตอน

ที่จะฟ้องคดี และเป็นบทบัญญัติที่นำความหมายของคำนิยามด้วยคำทั้งสองไปใช้ เมื่อวินิจฉัยว่า มาตรา ๓ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ กรณีตามมาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ก็ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ เช่นเดียวกัน

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๒ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชาชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ อีก ๑ คน คือ นายปรีชา เฉลิมวิเศษย์ วินิจฉัยให้ยกคำร้อง เฉพาะในส่วนที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง (๓)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวิเศษย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชาชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ